

Univerzita Karlova v Praze, Husitská teologická fakulta
Pacovská 350/4, P.O.BOX 56, 140 21 Praha 4

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomantka: Bc. Mária Jurčová **Akademický rok 2010/2011**
Studijní program: Teologie
Studijní odbor: Husitská teologie
Vedoucí diplomové práce: prof. ThDr. Pavel Procházka, PhD

Název diplomové práce:

Vztah evangelikálních církví na Slovensku k liturgii
The Attitude of Slovak Evangelical Churches to Liturgy

Téma a naplnění cílů

Téma práce „Vztah evangelikálních církví na Slovensku k liturgii“ je aktuální vzhledem k tomu, že o liturgii probíhá jak odborná teologická tak i praktická církevní diskuse v slovenských církvích hlásících se k evangelikální zbožnosti. Už samotný vznik diskuse je pozoruhodný jev, jelikož tyto počtem malé církve s reformačním dědictvím žijí a pracují uprostřed majoritní katolické křesťanské tradice. Není proto divu, že téma je svým způsobem i kontroverzní, na což diplomantka v práci nejednou poukázala.

Cílem práce mělo být zhodnocení současné situace a liturgie evangelikálních církví na Slovensku (Apoštolské církve, Bratrské jednoty baptistů, Církve bratrské a Evangelické církve metodistické) a načrtnout předpoklady liturgické obnovy v kontextu měnící se doby.. O to se Mária Jurčová snažila a v oblasti teoretického bádání se jí to po mém soudu i podařilo, ale při pokusu o empirický výzkum narazila na problémy s návratností dotazníků, takže tato část jako celek vypovídá o některých liturgických zvyklostech dvou církví místo čtyř.

Logické členění práce

Členění práce na úvodní poznámky s cíli a metodologií, první kapitulu objasňující pojmy, druhou kapitulu s biblickou reflexí otázek liturgie, třetí se zvážením důležitých otázek formování liturgie s přihlédnutím k některým kulturním otázkám a následující zprávou o výsledcích zkoumání v terénu a závěrem považují za možné, vhodné.

Kvalita a využití literárních zdrojů

34 knižních titulů, slovníková a webová literatura zahrnuje práce autorů rozličného teologického zaměření, protestantského, evangelikálního, husitského i římskokatolického. Jde o tituly převážně novější, stále aktuální, psané česky, anglicky a slovensky. Autoři jsou vesměs uznávaní, renomovaní znalci teologie a liturgiky. Jejich názory hojně cituje, odkazuje na ně v poznámkách pod čárou, kterých je celkem 136.

Interpretace výsledků

Autorka chtěla prozkoumat vliv soudobé kultury na liturgii v diskusi se svým pohledem na biblické předpoklady pro tvorbu liturgie a prostřednictvím dotazníkové akce odhalit a vyhodnotit současnou podobu liturgií v zberech slovenské Apoštolské církvi, Bratrské jednotě baptistů, Církvi bratrské a Evangelické církvi metodistické. Předpokládala, že se jí potvrdí předpoklady o těchto církvích, že jejich liturgickým východiskem jsou, jak to nazvala, racionální důrazy protestantské bohoslužby, které dnes zápasí s poptávkou po „vnitřním a intuitivním vnímání transcendentna“ a hledáním symbolické

komunikace ve „formující se postmoderní slovenské společnosti“ (s. 8). Prostudovala zvolené texty a – budiž jí to na chválu řečeno – pouštěla se do jejich interpretace.

Domnívám se, že výsledky svého rozsáhlého čtení uvedených literárních zdrojů interpretovala vcelku zdařile, snad také proto, že se v prostředí evangelikální bohoslužby od dětství pohybuje. Ve své interpretaci věci nejeví známky zaujaté jednostrannosti, naopak, spíš má čtenář dojem, Mária Jurčová vděčně přijímá podněty z prostředí zcela odlišných a nachází tam hodnoty, které by mohly pomoci při hledané liturgické obnově slovenských evangelikálních církví. Uvědomuje si složitost a různá nebezpečí, která přitom číhají. Interpretací literárních zdrojů a vlastních zkušeností vcelku plní vytýčené cíle. Možná, že některé jsou i pro ni překvapivé. Dochází např. k zjištění, kolik spíše „světských“ důvodů dalo vznik protestantské liturgii a jak se soudobá kultura druzí k tradičnímu evangelikálnímu biblicizmu při liturgickém chování v slovenských i zahraničních evangelikálních sborech. Oceňuji pravdivost a vnitřní svobodu a sílu, kterou k tomu autorka potřebovala!

Empirická část zkoumání

Mária Jurčová měla dobrou snahu svá zjištění doplnit „výzkumem, který se zaměřil na současnou podobu liturgie v evagelikálních společenstvích“ (s. 63). Tato část nakonec zmapovala jen dvě ze zkoumaných církví, takže se nedá považovat za zvládnutou vzhledem k problému, který řešila. Způsob získávání údajů není dokonale objasněn, je zmíněn dotazník, který však v příloze práce chybí. Není řečeno, jaké úsilí vynaložila, aby informace získala, omezuje se na informaci, že nebyl dostatek respondentů z dvou církví, proto předloží výsledky jen za dvě. Tím se její výzkum stal spíše sondou, nereprezentativním vzorkem, což je na škodu. Při obhajobě by mohla **vysvětlit** způsob sběru dat a příčiny neúspěchu v případě AC a ECM. Jsem přesvědčen, že řadu informací by mohla získat např. přímo z liturgických předloh ECM a též osobní návštěvou a rozhovorem s duchovními.

Úroveň jazykového zpracování

Práce je napsána kultivovanou slovenštinou s minimálním množstvím chyb. Dobře se čte, z textu je kromě odbornosti patrné i osobní zanícení pro věc. Autorka by si však měla v budoucnosti dát pozor na časté používání ukazovacích zájmen, místy neopodstatněné (tento, táto, toto). K dispozici jsou vhodnější stylistické prostředky. Místy by mohla popracovat na formulacích. Příklad ze Závěru s. 76: „*Výskum slovenského evanjelického prostredia bol obmedzený nedostatočným množstvom dotazníkov, takže som bola nútená ho zúžiť na komparáciu dvoch cirkví.*“ Čtenář si pomyslí, že asi bylo nakopírováno málo dotazníků, ale ve skutečnosti nebylo dost respondentů... Též je třeba se rozhodnout pro jednotné používání velkého nebo malého písmene při označování částí Písma – „Nová Zmluva“ nebo „Nová zmluva“, je též vhodnější nepoužívat číslice a některé zkratky, správnější by bylo je rozepsat.

Formální úroveň práce

Předložená diplomová práce má 83 stran a obsahuje všechny formální náležitosti.

Závěry a jejich formulace

Závěry jsou samostatně zpracovány po druhé, třetí a čtvrté části, závěr celého řešení je formulován vcelku zřetelně jako poslední kapitola od s. 75, kde Mária Jurčová shrnula všechna podstatná zjištění, jež mohou splnit i jeden z cílů práce – přispět k liturgické obnově evangelikálních církví na Slovensku.

Přínos pro teologii

Přínos diplomové práce vidím v tom, že se autorka pustila do aktuální, stále málo traktované problematiky. Shromáždila řadu poznatků, které jsou výzvou zejména evangelikální teologii, a tím i pro teologii jako takovou včetně husitské, v rámci níž usiluje o akademický titul.

Otázky pro obhajobu

1. Na s. 42 autorka píše „V niektorých zboroch je táto otázka v súčasnej dobe už silne diskutovaná a čoraz častejšie zaznieva volanie po liturgickej obnove.“ Bylo by možno komisi priblížiť príčiny, prečo toto volanie evanjelikálskej cirkvi na Slovensku slyší a zaoberajú sa jím? Jsou to teologické nebo sociologické, nebo jiné příčiny? Můžete je identifikovat a kvalifikovat jejich biblicko-teologickou relevancí?
2. Může překladatelka diplomové práce vysvětlit, proč nemohla udělat více, aby neselhal její původní záměr sesbírat data z církví a vyhodnotit současný stav liturgického života všech čtyř zkoumaných církví?

Celkové hodnocení diplomové práce

Předloženou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **výborně až velmi dobře / 1 - 2**, podle výsledku obhajoby.

V Banské Bystrici, dne 2. května 2011.

prof. ThDr. Pavel Procházka, PhD.